

Teemu Jokela

Antropologia ja yhteiskuntakritiikki

Vapaus, järjestys ja väkivalta

**ANTROPOLOGIA JA
YHTEISKUNTAKRITIIKKI**

TEEMU JOKELA

**ANTROPOLOGIA JA
YHTEISKUNTAKRITIIKKI**

2. painos

© Teemu Jokela 2017

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-951-568-179-9

Sisältö

Toisen painoksen esipuhe – s. 7

- 1 Johdatus aihepiiriin – s. 11
- 2 Maailma, ihminen ja yhteiskunta – s. 20
- 3 Turvallisuusoperaatiot – s. 33
- 4 Järjestys ja muutos – s. 38
- 5 Organisaatioiden maailma – s. 65
- 6 Perhe ja yhteiskunta – s. 97
- 7 Vapaus ja väkivalta – s. 107

Kirjallisuus – s. 129

Toisen painoksen esipuhe

Ihminen on kaiken kaikkiaan yhteiskunnallinen olento. Minne tahansa me menemme, näyttää reaalisesti olemassa oleva ihmisuus liittyvän aina siihen tai tuohon yhteiskuntamuotoon. Osaltaan yhteiskunta on ihmiselle väline, jotain hyödyllistä ja käyttökelpoista. Mutta osaltaan yhteiskunta on myös jotain, joka kumpuaa suoraan ihmisluonnosta. Tämä taas liittyy siihen tuonnetun tarkemmin käsitellyyn seikkaan, että ihmiset ovat lajityypillisen olemuksensa perusteella taipuvaisia noudattamaan yleisesti hyväksytyjä normeja, jotka puolestaan kanavoivat heidän toimintansa yhteiskunnalliseksi järjestykseksi. Tätä asiointilaa ei tule pitää mitenkään kielteisenä. Epäilemättä ihmisluonnon eläimellisen, impulsiivisen perustan ja yhteiskunnallisen järjestyksen välillä vallitsee tietty ristiriita. Tämä ei ole kuitenkaan sellaisenaan erityisen merkittävä, sen ilmetessä lähinnä sen kaltaisena turhautumisena, jota tavallinen ihminen voi kokea työpäivän jälkeen tai täydyttyään veroilmoitusta. On sitten eri asia, että tämä ristiriita voi kasvaa tietyissä tilanteissa huomattavan suureksi, että yhteiskunta voi myös kääntyä jäseniään vastaan. Täydellistä yhteiskuntaa ei ehkä olekaan, sillä kuten missä tahansa valmis-teessa, myös jokaisessa yhteiskunnassa on omat puutteensa. Mutta toisinaan yhteiskuntien epätäydellisyysaste voi kohota aina siinä määrin suureksi, että voimme todeta jotain menneen pahasti pieleen. Ja juuri näin näyttää käyneen oman yhteiskuntamme.

Aikamme ongelmat voidaan jakaa lähinnä kolmeen eri osaan. Ensimmäisen muodostaa läntisten teollisuusmaiden väestön asema. Se järjestelmä, joka näytti vielä jonkin aikaa sitten olevan kykenevä tarjoamaan kuin loputtomasti entistä suuremman määrän hyvää kaikille, on ajautunut ongelmiin. Tästä kertoo omaa kieltään yhä yleistyvä epävarmuus ja julkisten palveluiden näköjään pakollinen alasajo.

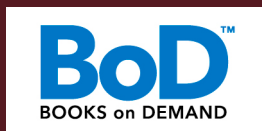
Toiseksi on mainittava kolmannen maailman tilanne. Täällä hyvinvoinnin hedelmistä ei ole koskaan edes päästykään nauttimaan, olosuhteiden pysyessä parhaimmillaankin sillä tasolla millä ne ovat olleet 1800-luvulla länsimaissa, kapitalistisen paradigman kolmannessa vaiheessa. Kolmantena on mainittava luonnon yhä etenevä tuhoutuminen. Tässä on mainittava ennen kaikkea ilmastonmuutos, mutta myös luonnon yhä etenevä kemikalisoituminen ja muu saastuminen sekä eläinlajien yhä etenevä sukupuutto. Kaikki nämä voidaan luokitella seuraukseksi siitä rakenteellisesta väkivallasta, joka liittyy oleellisesti nykyiseen globaaliin talousjärjestelmään. Ja ellei jonkinlaista muutosta kyetä aikaansaamaan, ovat seuraukset erityisesti viimeksi mainitun osalta tuhoisat.

Käsillä oleva tutkielma on eräänlainen sekoitus aihetta koskevia teoreettisia ehdotuksia ja käytännön huomioita. Tällä kertaa itse tarkastelu etenee kuitenkin hieman nurinkurisessa järjestyksessä, alkaen nykyaikaisen yhteiskuntajärjestelmän eräiden ominaispiirteiden kommentoinnista. Johdannon virkaa tekevän ensimmäisen luvun jälkeen seuraa analyysi yhteiskuntamuotomme eräistä peruspiirteistä. Kuten yleensä, olen kokenut tarpeelliseksi lähteä liikkeelle myös tässä juuri perusteista. Jos toisaalta rakennelma ei täyteen lakikorkeuteensa ylläkään, voidaan tämä ymmärtää vastapainoksi sille perin pinnalliselle tavalle, jolla yhteiskunnallisia ongelmia nykyisin käsitellään. Toisin kuin yleensä, tässä ei yritetä hienosäätää huonosti toimivaa koneistoa, vaan hahmottaa sen perusteissa piileviä ongelmia. Toinen osa onkin sitten teoreettinen. Sen tarkoituksena on luoda jonkinlainen luonnos yhteiskunnallisen järjestyksen alkuperästä sekä rakenteellisesta väkivallasta osana sitä. Noudatan tältä osin niitä filosofisen antropologian periaatteita, joita olen esitellyt osaltaan muissa töissäni. Tässä yhteydessä on mainittava erityisesti motiiviteoria, jonka rungon olen esittänyt toisaalla, mutta jonka terminologian olen uusinnut. Näin useastakin eri syystä, muun muassa siksi että se istuisi paremmin yleisesti käytetyn psykologisen terminologian kanssa.

Tässä julkaistu toinen painos on käynyt lävitse eräitä kohtuullisen mittavia muutoksia. Ennen kaikkea tässä on mainittava luvun

”Organisaatioiden maailma siirtyminen nykyiselle paikalleen. Samoin sieltä täältä on korjattu eräitä virheellisiä ja epätasällisiä ilmauksia, sekä täydennetty tekstiä tarpeenmukaisin lisäyksin. Nämä muutokset ovat toivoakseni omiaan tekemään työstä sekä selkeämmän että johdonmukaisemman, että täten myös palvelemaan sen luettavuutta.

Teemu Jokela

www.bod.fi